

Ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plānu izstrāde 10 RPR pašvaldībām – izaicinājumi un rezultāti

Jelgava, 22.10.2019

Agris Kamenders

Marika Rošā

Aija Zučika

Situācija šobrīd citos reģionos

- Kopā Pilsētu mēru paktam pievienojusies 21 pašvaldība
- 3 no tām parakstījušas arī ADAPT (Valka, Smiltene un Daugavpils)
- 2018.gadā arī 16 ZPR pašvaldībās izstrādāti Enerģētikas rīcības plāni 2018.-2025.gadam
- 2019. gadā 10 RPR pašvaldībām tiek izstrādāti enerģētikas un klimata plāni

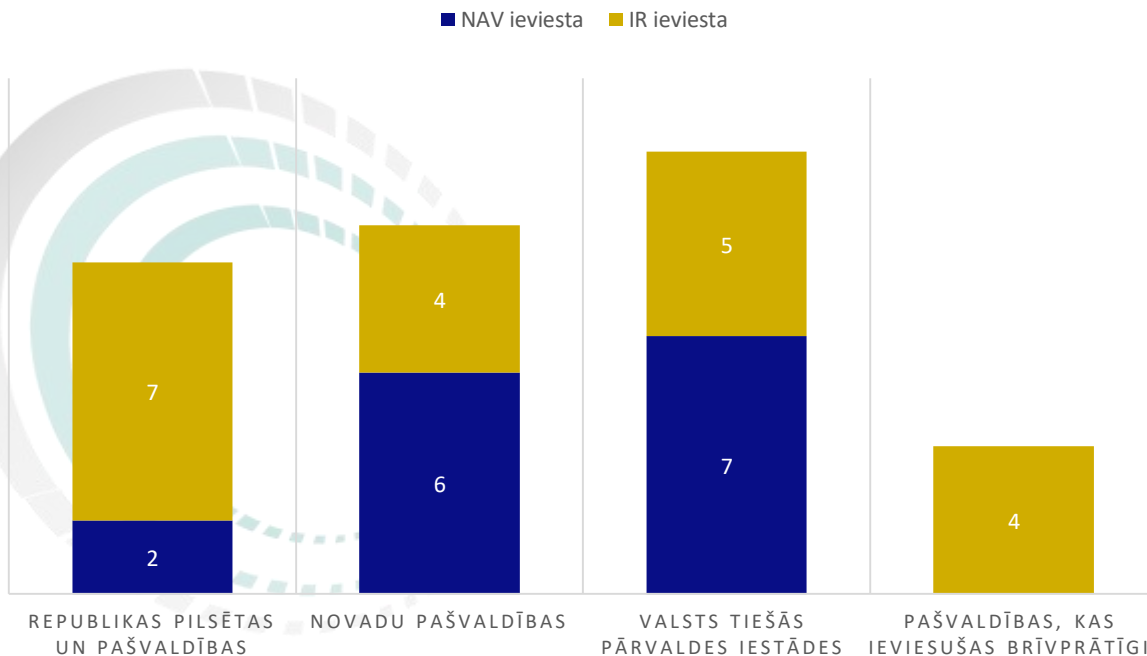
Situācija šobrīd RPR

- 9 no RPR pašvaldībām (tai skaitā Rīga) ir parakstījušas Pilsētu mēru paktu
- Ir vēl dažas pašvaldības, kas ir izstrādājušas Ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plānus (IERP) vai līdzvērtīgu dokumentu, bet nav parakstījušas Pilsētu mēru paktu (piemēram, Salacgrīva)
- Lielākā daļa no izstrādātajiem un apstiprinātajiem IERP iekļauj pasākumus līdz 2020.gadam
- Vairākas pašvaldības jau ieviesušas (Ādaži) un/vai ieviesīs energopārvaldības sistēmu (Ķegums, Tukums), kas ļauj vieglāk plānot arī IERP pasākumus
- Pilsētu mēru pakts ir izvirzījis jaunus mērķus 2030.gadam

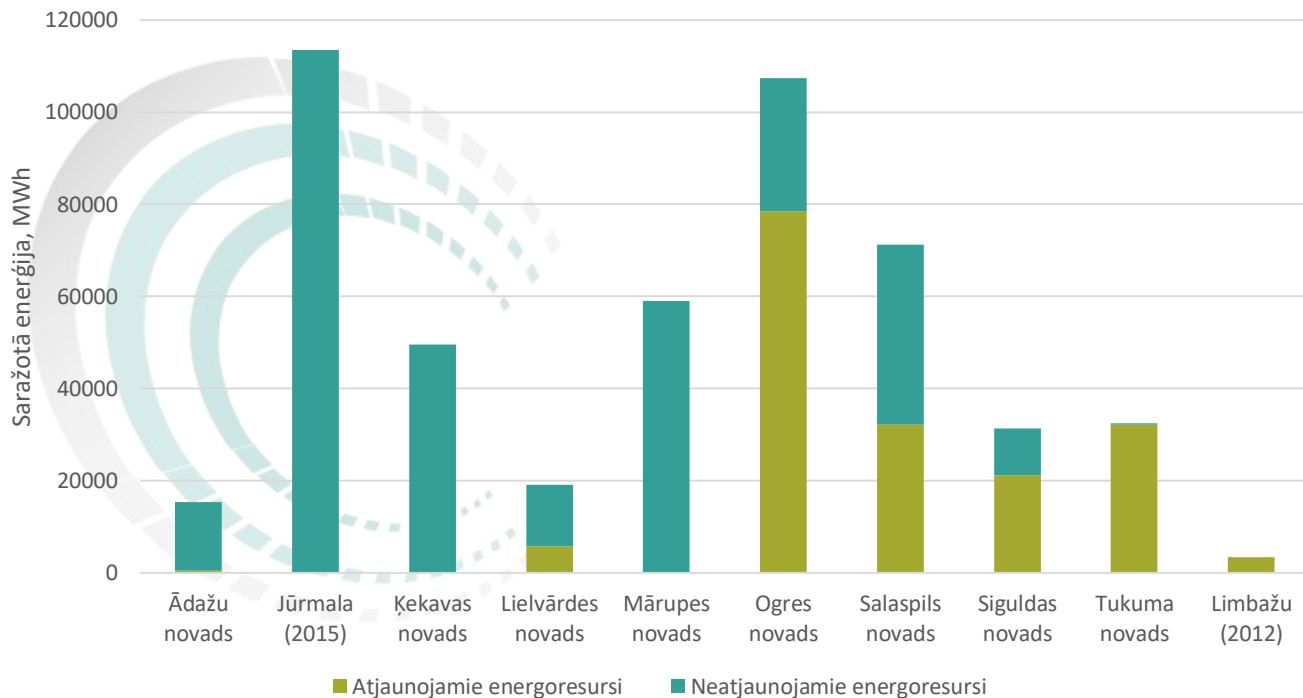

Energopārvaldības sistēma

- Republikas pilsētu pašvaldībām jāievieš sertificēta energopārvaldības sistēma, ko apliecina sertificēšanas institūcijas izsniegtais sertifikāts
- Novadu pašvaldībām, kuru teritorijas attīstības līmeņa indekss ir 0,5 vai lielāks un iedzīvotāju skaits ir 10 000 vai lielāks, jāievieš energopārvaldības sistēma, sertificēšanas izvēli atstājot savā pārziņā
- Valsts tiešās pārvaldes iestādēm, kuru īpašumā vai valdījumā ir ēkas ar 10 000 kvadrātmetru vai lielāku kopējo apkurināmo platību jāievieš energopārvaldības sistēma, sertificēšanas izvēli atstājot savā pārziņā
- Katru gadu līdz 01. novembrim jāziņo Ekonomikas ministrijai par iepriekšējā gadā īstenotajos energoefektivitātes pasākumos sasniegto enerģijas ietaupījumu

RPR novadu Atjaunojamo/neatjaunojamo energoresursi sadalījums

Salaspils

iedzīvotāju skaits 2010: 18 911
2018: 23 707
Platība: 127 km²

Sigulda

iedzīvotāju skaits 2012: 18 010
2018: 18 390
Platība: 360,9 km²

Ādaži

iedzīvotāju skaits 2010: 10 032
2018: 11 781
Platība: 162,9 km²

Lielvārde

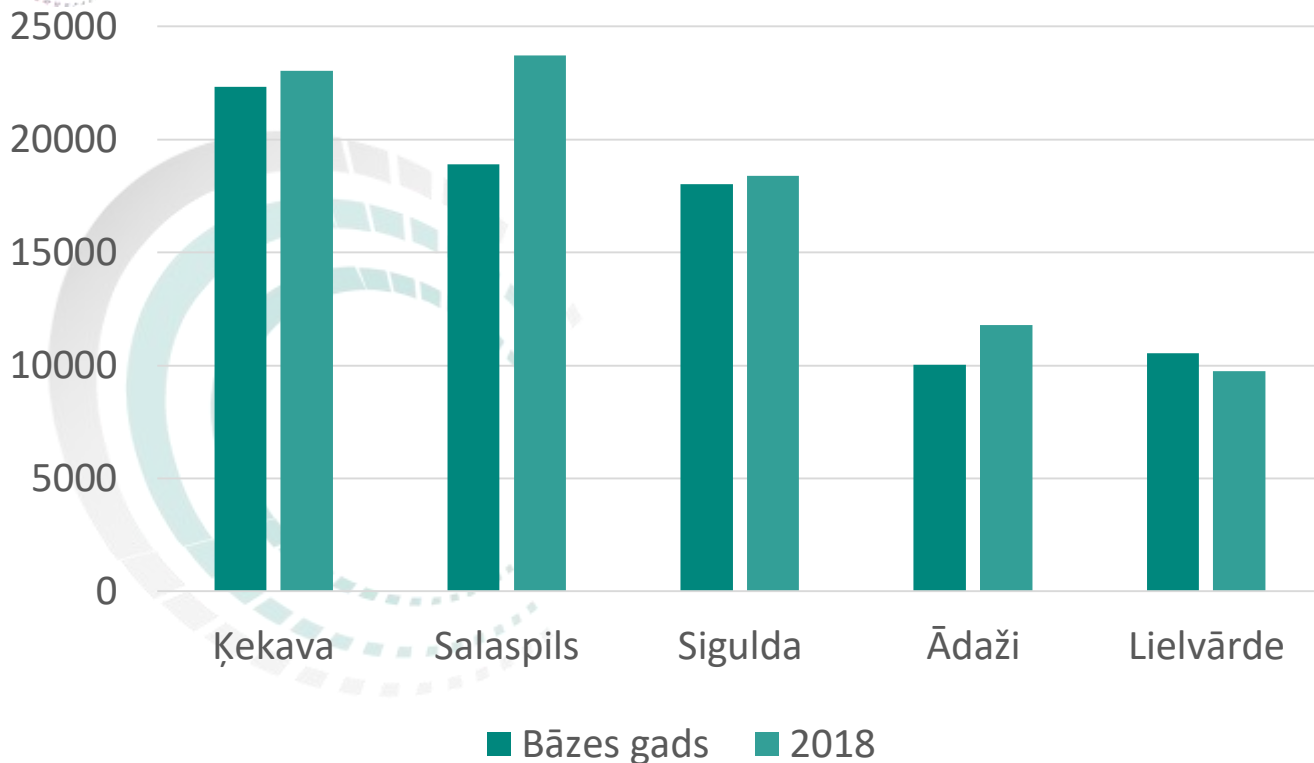

iedzīvotāju skaits 2010: 10 548
2018: 9 738
Platība: 225,7 km²

Ķekava

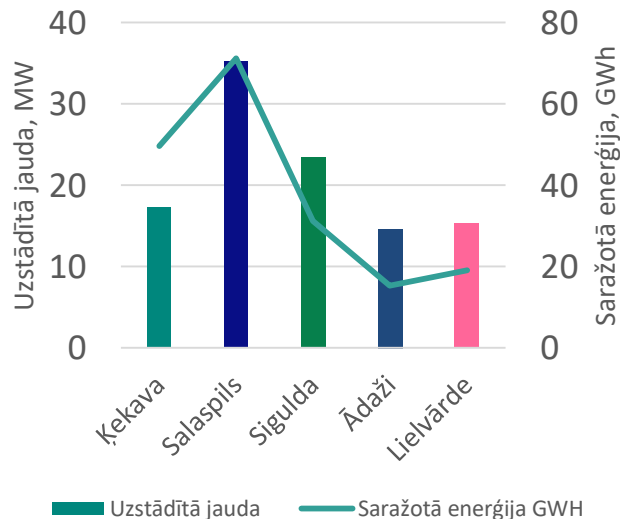

iedzīvotāju skaits 2014: 22 335
2018: 23 042
Platība: 273 km²

Novadu katlu māju uzstādītā jauda un saražotā enerģija

Novads	Uzstādītā jauda, MW	Kurināmais	Saražotā enerģija, MWh
Ķekava	17,238	Dabasgāze	49 599
Salaspils	35,29	Dabasgāze, šķelda, saule	71 250
Sigulda	23,471	Dabasgāze, koksnes šķelda	31 305
Ādaži	14,66	Dabasgāze, biomas	15 364
Lielvārde	15,233	Dabasgāze, kokskaudu granulas, dīzeļdegviela	19 079

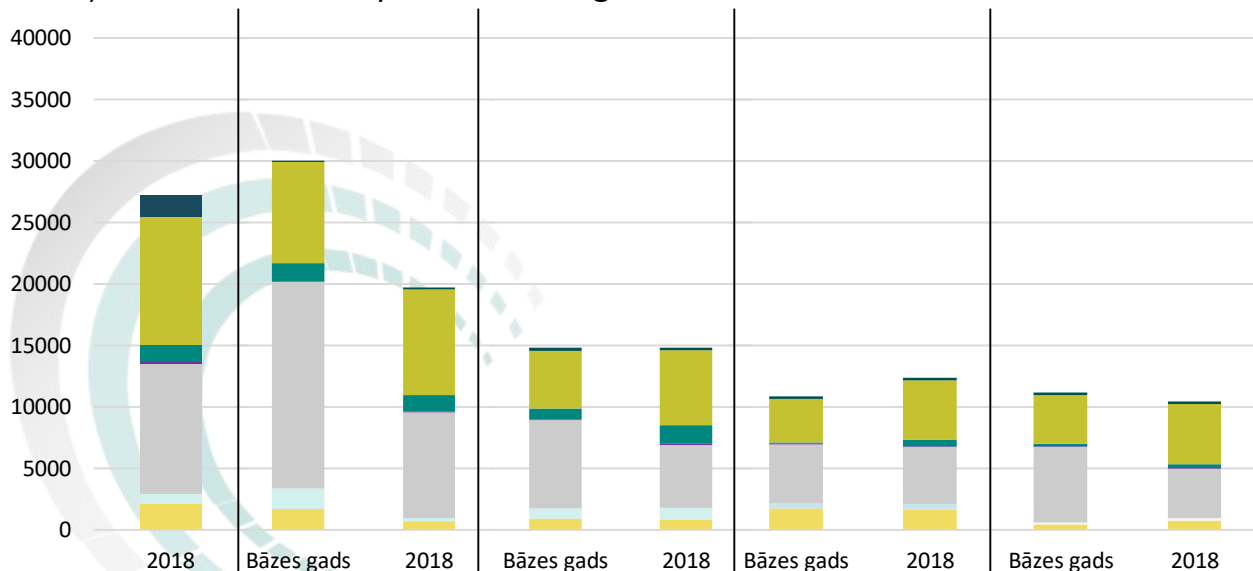
Ķekava

Salaspils

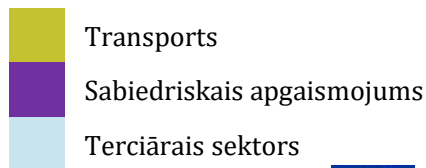
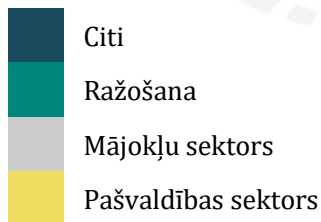
Sigulda

Ādaži

Lielvārde

SEG emisijas. Bāzes gadā un 2018. gadā

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 784974.

	Ķekava		Salaspils		Sigulda		Ādaži		Lielvārde	
Ārkārtīgi augsta temperatūra		!!		!!		!!		!!		!!
Ārkārtīgi zema temperatūra		!		!		!		!		!
Ekstremāli nokrišņi		!!		!!!		!!!		!!!		!!
Plūdi		!!		!!!		!		!!!		!!
Jūras līmeņa celšanās										
Sausums		!!		!!		!!		!!		!!
Vētras		!!		!!		!!!		!!!		!!
Zemes nogruvumi										
Meža ugunsgrēki		!!		!!!		!!		!!		!!

1. Izejas datu trūkums:

- Gāzes patēriņa dati;
- Privātmāju enerģijas patēriņš;
- Individuālo katlu gadījumā uzskaitē praktiski neeksistē;
- Maza statistika par transporta sektoru – nav informācijas par satiksmes intensitāti noteiktos caļu posmos, degvielas patēriņu un nobraukto km skaitu;
- Informācija par dabas katastrofām (plūdi, vētras u.c.) - nav informācijas par izmaksām, kas novirzītas seku likvidācijai.

2. Trūkst informācijas un pieredzes ieviest pasākumus, ja nav pieejama grantu/dāvinājuma programma. Nav zināšanu par citu finanšu avotu izmantošanas iespējām un reāliem ieguvumiem realizējot pasākumus;

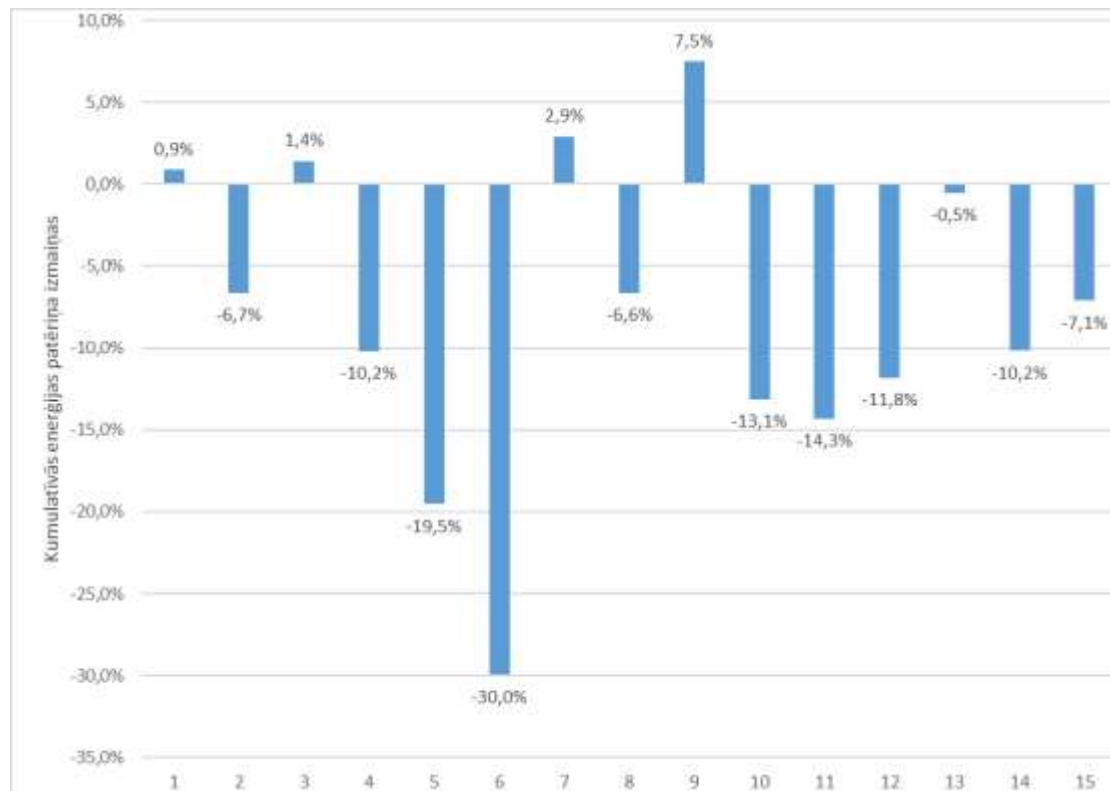
3. Ja nav energopārvaldības sistēmas, nenotiek SECAP plānu monitorings. Plānotie pasākumi netiek iekļauti attīstības plānos un to izpilde netiek kontrolēta.

- Politiskā atbalsta trūkums (skaidras prioritātes) vai atkal darbinieku kapacitātes trūkums virzīt un ieviest projektus;
- ❖ Piemēram: AER siltumapgādē, palīdzība iedzīvotājiem realizēt ēku atjaunošanu (visa pašvaldība atjaunota), energopārlvadības sistēmas ieviešana un atbildību sadalījums u.c.

- Energoplānam ir jābūt (jāuztver) kā instruments, kas nodrošina sistemātisku tā ieviešanu pašvaldībā (līdzvērtīgi kā energopārvaldībā)
- Ir jābūt skaidri noteiktiem atbildīgajiem visos līmeņos un viņiem noteikti ir jāzina, kas no viņiem tiek sagaidīts (kādi ir darba pienākumi)
- Sākumā ir jāgatavo pasākumu plāns katram gadam un gada beigās (vai biežāk) ir kopā jāizvērtē, vai attiecīgie uzdevumi ir paveikti un kādi ir to ieguvumi/zaudējumi
- Ir jāveic arī kopējo ieviesto pasākumu izvērtējums – vai tiek sasniegti kopējie mērķi
- Kad iepriekšējie mērķi ir sasniegti, ir jāturpina jaunu mērķu izvirzīšana vai tie ik pa laikam jāpārskata (vai nav par zemu vai pārāk ambiciozi)

Energo pārvaldniekam: viens nav karotājs

Esošie plānošanas dokumenti

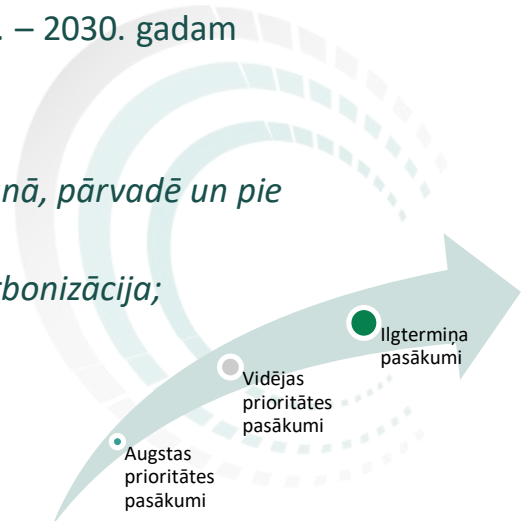
- RPR Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014 – 2030;
- Rīgas plānošanas reģiona Siltumapgādes attīstības rīcības programma (tematiskais plāns), (2016);
- Ilgtspējīgas enerģētikas attīstības Rīgas plānošanas reģionā 2014.-2020.gadā Rīcības plāns, (2013);
- Videi draudzīgo tehnoloģiju pielietojšanas potenciāls Rīgas plānošanas reģionā 2014.–2020. gadā, (2013);
- Atjaunojamo energoresursu potenciāla analīze Rīgas plānošanas reģionā un rekomendācijas to attīstīšanai 2014.–2020.gadā, (2013)

Prioritātes

- RPR enerģētikas prioritātes izriet no Eiropas vides un enerģētikas politikas
  - Energoefektivitātes direktīvas
  - Ēku energoefektivitātes direktīvas
- Latvijas Nacionālais Enerģētikas un Klimat plāns 2021. – 2030. gadam

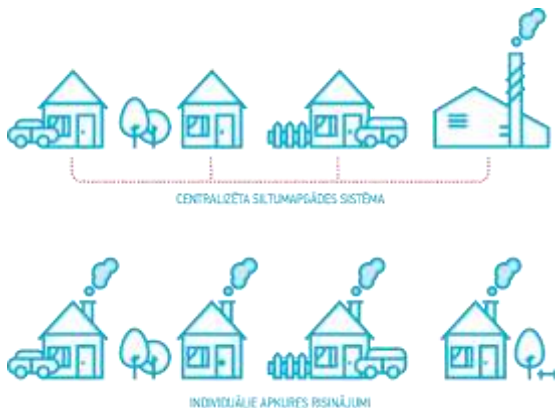
Galvenās prioritātes:

1. *Energoefektivitātes paaugstināšana enerģijas ražošanā, pārvadē un pie enerģijas gala lietotāja;*
2. *Atjaunojamo energoresursu plaša lietošana un dekarbonizācija;*
3. *Inovācijas, pētniecība un uzņēmējdarbība;*
4. *Energoapgādes drošība.*

1. MODERNAS CENTRALIZĒTĀS SILTUMAPGĀDES SISTĒMAS ATTĪSTĪBA

Mērķis: Modernas CSS attīstība

Galvenie uzdevumi:

1. Katlu māju personāla apmācību organizēšana (apmācības)
2. Kurināmā piegāžu un kvalitātes līgumu paraugi (vadlīnijas)
3. Jaunu patērētāju pieslēgšana un CSS attīstības iespējas ciemos un apdzīvotās vietās ar zemu iedzīvotāju blīvumu (vadlīnijas un sadarbība ar RTU, LSUA)
4. Jaunu pilotprojektu identificēšana un ieviešana (saule, siltumsūkņi, ceturtais paaudzes siltumapgādes sistēmas)
5. Labākās prakses identificēšana iepirkumos, kurināmā kontrole, tarifu aprēķina paraugi

2. KVALITATĪVI EE PROJEKTI UN ENERGOEFEKTIVITĀTES PAKALPOJUMU IZMANTOŠANA

❖ Mērķis: veicināt energoefektivitātes pakalpojuma principa izmantošanu un kvalitātes kritēriju izmantošanu

Energoefektivitātes
garantija

Galvenie uzdevumi:

1. Informēšana par energoefektivitātes pakalpojuma sniegtajām iespējām infrastruktūras atjaunošanai publiskā un daudzdzīvokļu sektorā (publicitāte)
2. Energoefektivitātes garantiju ēku energoefektivitātes projektos un jaunajā būvniecībā (gandrīz nulles enerģijas ēku projektos)
3. Finansējuma piesaiste energoefektivitātes projektiem
4. Standartizēti līgumu paraugu izstrāde, sadarbība ar FM, CFLA, IUB, EM, VARAM

3. «ENERGOPĀRVALDNIIEKU KLUBIŅŠ». PIEREDZES APMAIŅA UN SAVSTARPĒJA MĀCĪŠANĀS

Mērķis: EPS efektīva ieviešana un labāko piemēru izmantošana

Galvenie uzdevumi:

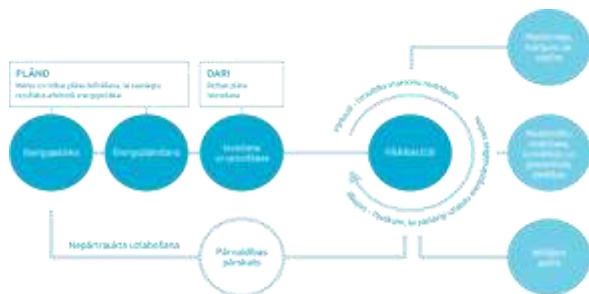
1. RPR atbalsta un koordinē EPS ieviešanu RPR pašvaldībās
2. Organizē regulāras speciālistu (enerGOPārvaldnieku) tikšanās
  - Datu monitorings un analīze (tehniskās iespējas)
  - Darba grupa un tās funkcijas
  - Iestāžu personāla iesaiste
  - Enerģijas ietaupījumu verifikācija

4. ENERGOPĀRVALDĪBAS SISTĒMAS IZSTRĀDE UN IEVIEŠANA REĢIONA LĪMENĪ

❖ **Mērķis:** ieviest sistemātisku pieeju enerģijas patēriņa samazināšanai RPR pašvaldībās

Galvenie uzdevumi:

1. Sagatavo līmeņatzīmes; nodrošina enerģijas patēriņa datu analīzi
2. Veic enerģijas patēriņa datu monitoringu (Latvijas gāze, sadales tīkli, dzelzceļš, saules kartes, siltum slodzes kartēšana u.c.);
3. Nosaka ikgadējo enerģijas patēriņa samazinājuma mērķi un rīcības

5. PĒTNIECĪBAS UN INOVĀCIJU ATTĪSTĪBA. IESAISTE STARPTAUTISKOS PROJEKTOS

- ❖ **Mērķis:** vairāk starptautisku saderības projektu ar pašvaldību iesaisti (*H2020, Interreg Baltic Sea Region, Life u.c.*)

Galvenie uzdevumi:

- ❖ Identificēt projektu tēmas un iespējamās programmas;
- ❖ Ekspertu un finansējuma piesaiste projektu pieteikumu sagatavošanai;
- ❖ Sadarbības ar zinātniekiem veicināšana – inovatīvu projektu pilotēšana

6. KOPĪGAS SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANAS KAMPAŅAS PAR ENERGOEFEKTIVITĀTI UN ATJAUNOJAMAJIEM ENERGORESURSU IZMANTOŠANU

- ❖ **Mērķis:** Rīkot kopīgus pasākumus reģiona līmenī par energoefektivitāti, atjaunojamo energoresursu izmantošanu un transportu

- ❖ Galvenie uzdevumi:

1. Vienoti raksti presē (PR speciālistu sadarbība);
2. Esošo atbalsta instrumentu analīze (atbalsts energoauditiem un tehniskajai dokumentācijas izstrādei, nodokļu atlaides). Saistošo noteikumu paraugi
3. Vienotu materiālu (plakāti, bukleti, video u.c.) izstrāde

7. JAUNU FINANŠU AVOTU ANALĪZE, TEHNISKĀ PALĪDZĪBA PROJEKTU APVIENOŠANAI

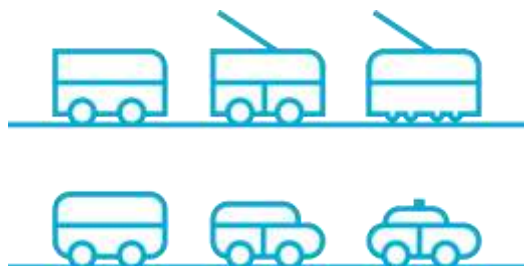
❖ **Mērķis:** Jaunu finanšu avotu piesaiste projektu finansēšanai

❖ **Galvenie uzdevumi:**

1. Identificēt atjaunojamus un infrastruktūras objektus un finansējuma vajadzības
2. Piesaistīt tehniskās palīdzības finansējumu, projektu apvienošana (piemēram ELENA) energoefektivitātes projektiem
3. Sadarbības ar starptautiskajām finanšu organizācijām

8. ILGTSPĒJĪGA TRANSPORTA UN INFRASTRUKTŪRAS ATTĪSTĪBAS IESPĒJAS PAŠVALDĪBAS PĀRVALDES SEKTORĀ

- ❖ **Mērķis:** veicināt videi draudzīga transporta izmantošana pašvaldības pārvaldes sektorā

❖ Galvenie uzdevumi:

1. Transporta lietojuma paradumu analīze
2. Labās prakses piemēru identificēšana un analīze
3. Sadarbības veicināšana starp pašvaldībām (diskusijas, pieredzes apmaiņa, sadarbības iespēju meklēšana u.c.)
4. Pilotprojektu identificēšana un ieviešana
5. Eletromobilitāte (uzlādes punktu veidošana blīvi apdzīvotās vietās)

9. PAŠVALDĪBU ĒKU APSAIMNIEKOŠANAS UZŅĒMUMI UN ENERGOEFEKTIVITĀTES PROJEKTU ORGANIZĒŠANA PAŠVALDĪBĀS

❖ **Mērķis:** Pašvaldības uzņēmumi organizē ēku renovāciju

❖ **Galvenie uzdevumi:**

1. Pašvaldības apsaimniekošanas uzņēmumu apmācības un sadarbība ar Altum. Kā būt par iedzīvotāju pilnvarotu personu?
2. Pieredzes apmaiņa un mērķu izvirzīšana – renovēto ēku skaits gadā, atbalstīto projektu skaits gadā
3. Laba apsaimniekošanas prakse un pakalpojums, darbs ar iedzīvotājiem.

Paldies!

Aija Zučika

aija.zucika@rpr.gov.lv